

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ

Δήλωση Πολιτικής για το σεβασμό των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΜΑΣ

Αυτή η Δήλωση Πολιτικής παρέχει την περιγραφή του έργου που αναλαμβάνουμε για τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Οι γενικές αρχές του Δικαίου (άγραφες γενικές αρχές) και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ως πρωτογενές δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και οι Συνθήκες και το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ, όπου περιλαμβάνονται επίσης τα θεμελιώδη δικαιώματα και όπως αυτά προκύπτουν και από το Σύνταγμα της Χώρας είναι απόλυτα σεβαστά.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ) υπογραμμίζει την πρωταρχική σημασία που αποδίδει για τις αρχές και τα δικαιώματα του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012/C 326/02), όπως αυτά περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα και σε νόμους της χώρας, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, στους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως ατομικά, κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά δικαιώματα, δηλαδή προϋποθέσεις για τη φυσική και κοινωνική ύπαρξη του ανθρώπου, γίνονται σεβαστά και θα εξακολουθήσουν να γίνονται σεβαστά κατά την άσκηση των καθηκόντων της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΣ

Η προσέγγισή μας επικεντρώνεται στους εξής πυλώνες:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ ενσωμάτωση τομεακών και περιφερειακών πολιτικών που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα στα Προγράμματα 2021-2027
- ✓ ενδυνάμωση δομών και διαδικασιών στο ΣΔΕ 2021-2027
- ✓ ενημέρωση / ευαισθητοποίηση εργαζομένων στο ΕΣΠΑ 2021-2027
- ✓ συνεργασίες με αρμόδιους εθνικούς φορείς για την άσκηση πολιτικών προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- ✓ συνεργασίες με αρχές και φορείς, αρμόδιους για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Η τήρηση των οριζόντιων αρχών και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, κατά το σχεδιασμό και την κατάρτιση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης και των Προγραμμάτων, αποτελούν βασική παράμετρο στην εδραίωση της εταιρικής σχέσης και της εξειδίκευσης των τομεακών και περιφερειακών πολιτικών και της ενσωμάτωσής τους στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Οι οριζόντιες αρχές της ισότητας ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, της μη διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και η προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ και τα ανθρώπινα δικαιώματα λαμβάνονται υπόψη και προάγονται σε όλα τα στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, η τήρηση του ενωσιακού και εθνικού κανονιστικού πλαισίου, το δικαίωμα της προσφυγής (υποβολή ενστάσεων και αντιρρήσεων, προσφυγές και πρόσβαση σε αμερόληπτο δικαστήριο), η λήψη διορθωτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών διορθώσεων ή και ανακτήσεων ποσών, παράλληλα με τις παραπάνω αρχές διαπνέουν όλο το φάσμα των ρυθμίσεων του Ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «*Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, σύσταση ανώνυμης εταιρείας Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ και άλλες διατάξεις*».

Η οριζόντια αρχή της ισότητας και τα ανθρώπινα δικαιώματα διασφαλίζονται επίσης μέσω της εφαρμογής εθνικών στρατηγικών πολιτικής, όπου οι στόχοι και οι δράσεις για την άρση των ανισοτήτων επί μέρους πληθυσμιακών ομάδων, που εμπεριέχονται σε αυτές, λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό και την κατάρτιση του ΣΕΣ και των Προγραμμάτων 2021-2027.

Οι εθνικές στρατηγικές είναι:

Νέα Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας 2021-2027. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στη νέα στρατηγική εισάγει ένα νέο μοντέλο «ενεργητικών πολιτικών» κοινωνικής προστασίας, προσανατολισμένες στην πρόληψη και αντιμετώπιση των συνεπειών που δημιουργούνται από τα φαινόμενα της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην ελληνική κοινωνία. Προάγει την ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική και οικονομική ζωή, μέσω πολιτικών που ενθαρρύνουν και προάγουν την κοινωνικοποίηση των πλέον ευάλωτων ατόμων, ενισχύοντας τις ευκαιρίες ανάπτυξης εργασιακών δεξιοτήτων και

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καλλιέργειας κοινωνικών επαφών/διαπροσωπικών σχέσεων. Η στρατηγική διατυπώνεται σε τέσσερις επιχειρησιακούς άξονες :

- Πρόσβαση σε επαρκείς πόρους και βασικά αγαθά, κυρίως για άτομα που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, με έμφαση στους άστεγους.
- Πρόσβαση σε υπηρεσίες όπου η ομάδα στόχος είναι ΑΜΕΑ, παιδιά, ηλικιωμένοι, γυναίκες θύματα βίας και κακοποίησης, άστεγοι και άλλες ευάλωτες ομάδες π.χ. Ρομά.
- Ένταξη στην Αγορά Εργασίας, βελτίωση της απασχολησιμότητας και πρόσβαση στην απασχόληση ανέργων και εργαζομένων σε επισφάλεια.
- Διακυβέρνηση της Στρατηγικής, στο πλαίσιο του οποίου επιδιώκεται η ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης των πολιτικών ένταξης, η διασφάλιση αποτελεσματικής εφαρμογής της στρατηγικής και η αναβάθμιση, βελτίωση και συμπλήρωση θεσμών και μηχανισμών που διευκολύνουν την κοινωνική ένταξη.

Άλλες στρατηγικές και σχέδια δράσης που σχετίζονται με τον τομέα της κοινωνικής ένταξης είναι :

- ✓ **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ)**, το οποίο καταρτίστηκε με ευθύνη του Υπουργού Επικρατείας ως Συντονιστικού Μηχανισμού. Αφορά σε έναν «οδικό χάρτη» που παρέχει ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης κυρίως για την περίοδο 2020-2023. Ωστόσο, καταγράφονται δράσεις με πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα υλοποίησης και προωθείται η επικαιροποίησή του.
- ✓ **Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση**. Η στρατηγική του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων αφορά στην ανάπτυξη ενός σταθερού πλαισίου συστημάτων κοινωνικής υποστήριξης τριών διακριτών ωφελουμένων: παιδιά, συμπεριλαμβανομένων παιδιών με αναπηρία στα οποία δίνεται προτεραιότητα, ενήλικες με αναπηρία και ηλικιωμένους.
- ✓ **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού**. Το Σχέδιο, αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, προωθεί και διασφαλίζει την εφαρμογή των προβλέψεων της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στοχεύει στην: καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και της οικονομικής κρίσης στα παιδιά, προστασία των παιδιών στο πλαίσιο των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, διασφάλιση του δικαιώματος των παιδιών στην υγεία, στην εκπαίδευση, στον πολιτισμό και αθλητισμό, παιδική προστασία στην κοινότητα – αποϊδρυματοποίηση, δικαιοσύνη φιλική προς τα παιδιά και οριζόντια δράση για τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρία.
- ✓ **Εθνική Στρατηγική για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών**. Η στρατηγική αποτυπώνει το σχεδιασμό του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τα δικαιώματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και των μεταναστών και στοχεύει στην πρώιμη ένταξη των αιτούντων άσυλο, στην κοινωνική ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, στην πρόληψη και αποτελεσματική προστασία από κάθε μορφής βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης και στην παρακολούθηση της ενταξιακής πορείας. Θεσμικοί ή/και τοπικοί παράγοντες, όπως Δήμοι και Περιφέρειες, εμπλέκονται και συμμετέχουν ενεργά

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στη διαδικασία ένταξης ως συν-διαμορφωτές της διαδικασίας αλλά και φορείς υλοποίησης.

- ✓ **Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Ενεργειακής Ένδειας.** Εκπονήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υιοθετεί μία συνεκτική στρατηγική για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του φαινομένου της ενεργειακής ένδειας την περίοδο 2023-2030, μέσω σχεδιασμού και εφαρμογής στοχευμένων μέτρων πολιτικής, ιδιαίτερα προς ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως: οικονομικά ασθενείς οικιακοί καταναλωτές ενέργειας, ομάδες που χρήζουν υποστήριξης ή παρακολούθησης ζωτικών λειτουργιών, ηλικιωμένοι, άνω των 70 ετών, που διαβιούν μόνοι τους ή συνοικούν με άτομο της ίδιας ηλικίας, άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας, άτομα απομακρυσμένων περιοχών και ιδιαίτερα στα μη διασυνδεδεμένα νησιά.
- ✓ **Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.** Η νέα στρατηγική του Υπουργείου Εργασίας για την κοινωνική ένταξη των Ρομά και το σχέδιο δράσης της περιόδου 2021-2030 προωθεί την ισότητα, την κοινωνικοοικονομική ένταξη και ουσιαστική συμμετοχή των Ρομά, βασιζόμενη στην ολιστική προσέγγιση της ενεργητικής ένταξης των Ρομά που συνδυάζεται με ευρύτερες παρεμβάσεις για την ανθρωποκεντρική προάσπιση των ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων τους. Οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης στοχεύουν στα φτωχά άτομα και οικογένειες Ρομά και στην προώθηση της ισότητας και ουσιαστικής συμμετοχής των Ρομά, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση με βάση την αρχή της εξειδικευμένης, αλλά όχι αποκλειστικής, στόχευσης αυτής της ευάλωτης πληθυσμιακής ομάδας, μέσω: της εξασφάλισης και εγγύησης του «κατοικείν», ανάπτυξης υποστηρικτικού πλέγματος κοινωνικής παρέμβασης (στους τομείς της απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής ένταξης) και ανάπτυξης κοινωνικού διαλόγου και συναίνεσης, μέσω της κοινωνικής χειραφέτησης και συμμετοχής των Ρομά.

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΣ

Δομές και Εργαζόμενοι

Για την τήρηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Χάρτη απαιτούνται οι κατάλληλες δομές και διαδικασίες, η αξιοποίηση των οποίων μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα.

Οι δομές, δηλαδή οι αρχές που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης των Προγραμμάτων, λογιστικής παρακολούθησης και του ελέγχου ορίζονται στο Ν. 4914/2022.

Οι καθορισμένες αρμοδιότητες της κάθε αρχής και η διάκριση των καθηκόντων τους θέτουν ένα πλαίσιο αρχών, στο οποίο προέχει η συνείδηση του καθήκοντος, ο σεβασμός στους νόμους και στους θεσμούς, αρχές που διασφαλίζουν την ορθή, αποτελεσματική και χρηστή διαχείριση των Προγραμμάτων.

Με υπουργικές αποφάσεις (άρθρο 63 του Ν. 4914/2022) για τη διάρθρωση των διαχειριστικών αρχών, κατανέμονται οι ως άνω αρμοδιότητες ανά μονάδα στο εσωτερικό τους, ενώ διασφαλίζεται ο διαχωρισμός των καθηκόντων στην περίπτωση που μία ΔΑ είναι και δικαιούχος (άρθρο 8 του Ν. 4914/2022).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η επί μακρόν ενασχόληση των περισσότερων εργαζομένων στις εν λόγω αρχές με την τήρηση των οριζόντιων αρχών και την εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης, προστασίας προσωπικών δεδομένων, του ενωσιακού και εθνικού κανονιστικού πλαισίου, κλπ, τους έχει καταστήσει αποτελεσματικούς αλλά και ιδιαίτερος ευαισθητοποιημένους σχετικά με τη συμπεριφορά τους απέναντι σε οποιοδήποτε θέμα ανακύψει αναφορικά με διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, γλώσσας, θρησκείας, εθνικότητας, άλλων ατόμων, λόγω αδυναμιών/ελλείψεων σε κανόνες εφαρμογής, έτσι ώστε τα ανθρώπινα δικαιώματα να γίνονται σεβαστά.

Οι εργαζόμενοι στους δικαιούχους υλοποιώντας τις δράσεις των εθνικών στρατηγικών που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα, καθώς και ενσωματώνοντας τις αρχές της ισότητας των δύο φύλων, μη διάκρισης, της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες και αειφόρου ανάπτυξης στις δράσεις τους, και με τη συμβολή και την καθοδήγηση των διαχειριστικών αρχών, έχουν καταστεί και αυτοί ευαισθητοποιημένοι σε ότι αφορά στην τήρηση της αρχής της ισότητας και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή του προσωπικού των διαχειριστικών αρχών που εμπλέκονται στη διαχείριση, την παρακολούθηση, τον έλεγχο των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 και δηλώνει ότι όλο το προσωπικό ενστερνίζεται την πρόθεσή της.

Βασική επιδίωξη της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ είναι η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού των διαχειριστικών αρχών στη διαχείριση και στον έλεγχο των Προγραμμάτων και του προσωπικού των δικαιούχων στην υλοποίηση των πράξεών τους. Δράσεις επιμόρφωσης ως προς την τήρηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων θα διοργανωθούν τόσο για το προσωπικό των διαχειριστικών αρχών όσο και για το προσωπικό των δικαιούχων.

Διαδικασίες Διαχείρισης και Ελέγχου

Κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου που εφαρμόζουν οι διαχειριστικές αρχές, καθώς αποτελούν έναν από τους παράγοντες που συνδυαστικά επιδρούν στη διασφάλιση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Χάρτη. Οι διαδικασίες, όπως έχουν ήδη θεσμοθετηθεί με τον Ν. 4914/2022, αλλά και όπως θα εξειδικευτούν περαιτέρω με την τελική διαμόρφωση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, θα σέβονται και προστατεύουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που αναλογούν στην υλοποίηση των Προγραμμάτων και των επί μέρους πράξεών τους. Αναλυτικότερα:

Κατά την **επιλογή και έγκριση των πράξεων** προβλέπονται ρυθμίσεις που διασφαλίζουν τα δικαιώματα 20 «ισότητα έναντι του νόμου», 21 «απαγόρευση διακρίσεων», 23 «ισότητα γυναικών και ανδρών», 26 «ένταξη των ατόμων με αναπηρία», 37 «προστασία του περιβάλλοντος», 41 «χρηστή διαχείριση», 42 «πρόσβασης στα έγγραφα», 44 «δικαίωμα αναφοράς» και 8 «προστασία προσωπικών δεδομένων», «47 δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Πιο συγκεκριμένα:

Τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο μιας πρόσκλησης, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν διακριτά κριτήρια σχετικά με την προαγωγή:

- ✓ της ισότητας γυναικών και ανδρών,

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ της μη διάκρισης λόγω φύλου, φυλής, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, γενετήσιου προσανατολισμού,
- ✓ της προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ,
- ✓ της αειφόρου ανάπτυξης.

Παράλληλα, εξετάζεται με διακριτό κριτήριο η τήρηση του εθνικού και ενωσιακού θεσμικού πλαισίου, στο πλαίσιο του οποίου θα γίνεται μνεία σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα του Χάρτη που αναλογούν στις πράξεις των Προγραμμάτων (άρθρο 36 του Ν.4914/2022).

Ο κάθε δυνητικός δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής αιτιολογημένης ένστασης και αντιρρήσεων στην αρμόδια διαχειριστική αρχή σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, μία φορά ανά στάδιο αξιολόγησης (στάδιο Α' «έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης – στάδιο Β' «αξιολόγηση προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων»).

Σε υπουργική απόφαση (άρθρο 63 του Ν.4914/2022) προσδιορίζονται οι όροι υποβολής και εξέτασης ενστάσεων (προθεσμίες υποβολής ενστάσεων, όροι και προθεσμίες εξέτασης, αποτέλεσμα εξέτασης).

Οι όροι αξιολόγησης και επιλογής των προτάσεων είναι κοινοί για όλους τους δυνητικούς δικαιούχους, όπως κοινοί είναι και οι κανόνες επιλεξιμότητας τους.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται για όλους τους όρους χρηματοδότησης και κανόνες επιλεξιμότητας από την πρόσκληση υποβολής προτάσεων για χρηματοδότηση από το κάθε Πρόγραμμα. Επιπλέον, ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν από τη χρηματοδότηση των πράξεών τους, εφόσον επιλεγούν, καθώς και την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων και στην Απόφαση Ένταξης των πράξεων παρατίθεται κείμενο, με το οποίο η διαχειριστική αρχή ως υπεύθυνη επεξεργασίας ή εκτελούσα την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων αναλαμβάνει πλήρως τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία, όσον αφορά στην προστασία και την ασφάλεια δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που τυχόν θα υποβληθούν σε επεξεργασία ή/και περιέλθουν καθ' οιονδήποτε τρόπο σε γνώση της.

Οι διαχειριστικές αρχές υποχρεούνται να συμμορφώνονται πλήρως στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους προς τις οδηγίες και υποχρεώσεις που θέτει ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας», καθώς και προς την κείμενη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία κατά τη διαχείριση των πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν. 4914/2022.

«Υπεύθυνος Επεξεργασίας» ορίζεται το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με την περ. 7 του άρθρου 4 του Καν. 679/2016 για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται και διακινούνται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΚΕ και ΠΣΣΚΕΗΣ των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ) και υλοποιούνται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η διαχείριση των Προγραμμάτων αυτών, καθώς και η άσκηση αρμοδιοτήτων αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

διαχείριση (άρθρο 53 του Ν. 4914/2022). Το Αυτοτελές Γραφείο Υπεύθυνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Data Protection Officer-DPO/ΕΣΠΑ (άρθρο 65 του Ν. 4914/2022) συστήνεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Στην Απόφαση Ένταξης των πράξεων που επιλέγονται για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα αναφέρονται επίσης οι όροι χρηματοδότησης, η προστασία των προσωπικών δεδομένων καθώς επίσης και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο δικαιούχος κατά την εκτέλεση της πράξης του.

Κατά την **παρακολούθηση προόδου πράξεων** προβλέπονται διακριτές διαδικασίες που αφορούν στην παρακολούθηση υλοποίησης των πράξεων, στις επαληθεύσεις, στην έκδοση δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε διαπίστωση παρατυπίας και αναφοράς της στην ΕΕ, στην παρακολούθηση συμμόρφωσης των δικαιούχων σε συστάσεις της διαχειριστικής αρχής και άλλων αρμόδιων εθνικών ή/και ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων, στην υποδοχή και εξέταση καταγγελιών, στην ολοκλήρωση των πράξεων.

Οι διαχειριστικές αρχές παρακολουθούν την πρόοδο υλοποίησης των πράξεων μέσω των εγγράφων και αναφορών του ΣΔΕ που υποβάλλουν οι δικαιούχοι και διαχειριστικών επαληθεύσεων.

Οι διαχειριστικές αρχές επαληθεύουν ότι η υλοποίηση των πράξεων πραγματοποιείται τηρώντας τους όρους και τις προϋποθέσεις με τις οποίες εγκρίθηκε η χρηματοδότησή τους καθώς και ότι οι δικαιούχοι τηρούν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει, όπως ορίζονται και στις σχετικές για τις πράξεις Αποφάσεις Ένταξης.

Οι δικαιούχοι, μεταξύ των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν, είναι η τήρηση της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις, την αειφόρο ανάπτυξη, τις κρατικές ενισχύσεις και τα Θεμελιώδη Δικαιώματα του Χάρτη, καθώς επίσης η τήρηση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες.

Οι διαχειριστικές αρχές κατά την επαλήθευση της προόδου των πράξεων χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια/check list, στα οποία τίθενται συγκεκριμένα σημεία ελέγχου, τα οποία μέσω διακριτών σημείων καλύπτουν τις απαιτήσεις της επαλήθευσης των όρων, προϋποθέσεων υλοποίησης των πράξεων και υποχρεώσεων των δικαιούχων.

Οι διαχειριστικές αρχές ενημερώνουν τους δικαιούχους για την μη εκπλήρωση όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων, καθώς και για τα διορθωτικά μέτρα/συστάσεις και προθεσμίες υλοποίησης, με τα οποία είναι δυνατόν να αρθούν ή και να θεραπευτούν τα αποτελέσματα της μη τήρησης όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων από το δικαιούχο.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα υποβολής αντιρρήσεων επί των πορισμάτων επαληθεύσεων, τα οποία μετά την εξέταση τους οριστικοποιούνται. Εφόσον, οι διαχειριστικές αρχές διαπιστώνουν παρατυπία, για την οποία έχουν ενημερώσει το δικαιούχο με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάζονται, προβαίνουν στην έκδοση απόφασης δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών. Οι παρατυπίες αναφέρονται στην ΕΕ.

Οι διαχειριστικές αρχές παρακολουθούν την υλοποίηση των διορθωτικών μέτρων/συστάσεων από το δικαιούχο, όπως επίσης παρακολουθούν και τη συμμόρφωση των

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δικαιούχων σε συστάσεις που έχουν θέσει άλλα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά ελεγκτικά όργανα (Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου – ΕΔΕΛ, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο).

Τα σημεία ελέγχου ως προς την τήρηση των όρων, προϋποθέσεων υλοποίησης των πράξεων και των υποχρεώσεων των δικαιούχων εξετάζονται και κατά την ολοκλήρωση των πράξεων.

Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι των πράξεων, καθώς και οποιοσδήποτε άλλος φορέας ή φυσικό πρόσωπο που εκτιμά ότι παραβιάζεται κάποια αρχή, μπορεί να υποβάλλει σχετική καταγγελία με υπόδειξη και τεκμηρίωση της παραβίασης.

Για την **υποδοχή και εξέταση των καταγγελιών** έχει στηθεί μηχανισμός, στον οποίο σημείο υποδοχής ορίζεται η Εθνική Αρχή Διαφάνειας – που είναι η ελληνική AFCOS, ενώ για την εξέταση των καταγγελιών εμπλέκονται και οι διαχειριστικές αρχές.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας εξετάζει τις εισερχόμενες καταγγελίες και αποφαινεται για το χειρισμό τους. Εφόσον κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί μία καταγγελία σχετικά με παραβίαση κάποιου δικαιώματος ή αρχής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων την παραπέμπει σε αρμόδια εθνική αρχή έρευνας (συνήγορο του πολίτη, δικαστικές αρχές, κ.α) και στην οικεία διαχειριστική αρχή.

Η διαχειριστική αρχή εξετάζει αναλυτικά την καταγγελία με την υποστήριξη λίστας σημείων ελέγχου, η οποία δίνει κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του Χάρτη.

Εφόσον διαπιστωθεί παράβαση δικαιώματος του Χάρτη, η διαχειριστική αρχή λαμβάνει διορθωτικά μέτρα σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και προβαίνει στην ανακοίνωση της παρατυπίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω IMS.

Με την εφαρμογή των διαδικασιών παρακολούθησης της προόδου των πράξεων διασφαλίζονται τα δικαιώματα 8 «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», «ισότητα έναντι του νόμου», 21 «απαγόρευση διακρίσεων», 23 «ισότητα γυναικών και ανδρών», 26 «ένταξη των ατόμων με αναπηρία», 36 «πρόσβαση στις υπηρεσίες οικονομικού ενδιαφέροντος», 37 «προστασία του περιβάλλοντος», 41 «χρηστή διαχείριση», 42 «πρόσβασης στα έγγραφα», 44 «δικαίωμα αναφοράς», 47 «δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου».

Επιτροπή Παρακολούθησης

Οι φορείς/εταίροι που συμμετέχουν στην εταιρική σχέση για την κατάρτιση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ, η οποία εγκρίθηκε με την C(2021) 5617 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 29.7.2021) και στην προετοιμασία, υλοποίηση και αξιολόγηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 συμμετέχουν ως μέλη στις Επιτροπές Παρακολούθησης των αντίστοιχων Προγραμμάτων.

Στις Επιτροπές Παρακολούθησης, μεταξύ άλλων, συμμετέχουν η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – ΕΕΔΑ, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με αναπηρία – ΕΣΑΜΕΑ, η Γενική Γραμματεία Ισότητας, φορείς καθώς και οι επιτελικές αρχές των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων για την κατάρτιση Εθνικών Στρατηγικών που κατά κύριο λόγο

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

θα εξετάζουν, μεταξύ άλλων την εκπλήρωση του αναγκαίου όρου 3 & 4 και την εφαρμογή τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027.

Οι διαχειριστικές αρχές ενημερώνουν την Επιτροπή Παρακολούθησης, τουλάχιστον μία φορά το έτος, μεταξύ άλλων, σχετικά με :

- ✓ τον αριθμό των καταγγελιών που έχουν υποβληθεί και αφορούν σε παραβίαση αρχών ή δικαιωμάτων του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων,
- ✓ την πορεία εξέτασης των εν λόγω καταγγελιών,
- ✓ τα αποτελέσματα της διερεύνησης των καταγγελιών αυτών,
- ✓ τις διορθωτικές ενέργειες που υλοποιούνται σε συνέχεια των οριστικών αποτελεσμάτων εξέτασης της υπόθεσης.

Η σύνθεση και λειτουργία των Επιτροπών Παρακολούθησης και οι διαδικασίες που εφαρμόζουν, διασφαλίζουν σημαντικά δικαιώματα και αρχές του Χάρτη: «8 προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», «20 ισότητα ενώπιον του νόμου», «21 απαγόρευση διακρίσεων», «23 ισότητα γυναικών και ανδρών», «22 γλωσσική πολυμορφία», «26 ένταξη των ατόμων με αναπηρίες» και «47 δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ στο πλαίσιο της εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισχυροποίηση των αρχών και δικαιωμάτων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ, και όπως αυτά ενσωματώνονται στους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς που εφαρμόζονται κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027, αναπτύσσει τις συνεργασίες εκείνες που συμβάλλουν στη συνεχή βελτίωση των συνθηκών προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι αρχές και τα δικαιώματα του Χάρτη υιοθετούνται στο Σύνταγμα και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και εναρμονίζονται σε αυτά οι εθνικές στρατηγικές πολιτικών που προωθούν τα αρμόδια Υπουργεία στους τομείς αρμοδιότητάς τους και αφορούν στην προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο σχεδιασμό, την κατάρτιση και την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών που μπορεί να αφορούν σε έναν ή και περισσότερους τομείς πολιτικής πέραν των υπηρεσιών των Υπουργείων εμπλέκονται και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρειες, Δήμοι) καθώς και οι διαχειριστικές αρχές.

Η συνεργασία της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ με τα Υπουργεία και την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και η αδιάλειπτη συνεργασία με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρέχει τη δυνατότητα της συνεχούς βελτίωσης των συνθηκών προάσπισης των αρχών και δικαιωμάτων του Χάρτη κατά τη διαχείριση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ στις 25 Φεβρουαρίου 2022 υπέγραψε Μνημόνιο συνεργασίας με την Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη συμβατότητα των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Σε αυτό το πλαίσιο η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υποστηρίζει την ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ ως προς τη:

- διασφάλιση της συμβατότητας του εθνικού πλαισίου σχεδιασμού, υλοποίησης και εφαρμογής των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, όπου κατ' ελάχιστο αφορά:
 - στις Υπουργικές Αποφάσεις που προβλέπονται στον νόμο και εξειδικεύουν τους κανόνες εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Ταμείων, ενδεικτικά σε σχέση με τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, τους ελέγχους νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων έργων (πράξεων) ΕΣΠΑ 2021-2027 από τις Αρχές/φορείς Διαχείρισης, τη διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των πράξεων, τις διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων,
 - στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και στο σχετικό Εγχειρίδιο Διαδικασιών του.
- υποστήριξη του προσωπικού των Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ και όλων των συνεργαζόμενων φορέων και δικαιούχων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων που συνάδουν με το Χάρτη, μέσα από ενέργειες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κατάρτισης,
- διευκόλυνση της παρακολούθησης της εφαρμογής του σχετικού οριζόντιου «αναγκαίου πρόσφορου όρου» καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 με την ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων.

Η **ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** και οι υπηρεσιακοί παράγοντες αναλαμβάνουν πλέον **συγκεκριμένες δεσμεύσεις** για την τήρηση των αρχών και δικαιωμάτων του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

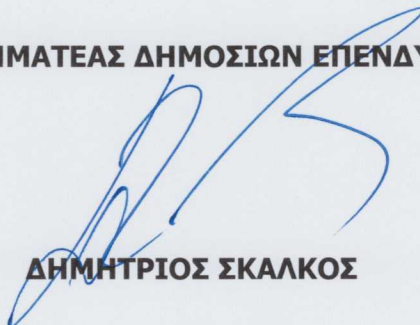

Η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ δηλώνει την πρόθεσή της στις κεντρικές, τοπικές και περιφερειακές αρχές που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 σχετικά με την **τήρηση των αρχών και δικαιωμάτων του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων** από όλους τους εμπλεκόμενους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η παρούσα δήλωση θα αποτελεί εργαλείο συνέχειας και συνέπειας καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Τέλος, επαναλαμβάνουμε τη **δέσμευσή μας για συνεχή και ανοικτό διάλογο και συνεργασία** με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σε κάθε πρόταση και άποψη.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΚΑΛΚΟΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

